

LAROUSSE FELSEFE SÖZLÜĞÜ
KAVRAMLAR, FİLOZOFLAR VE ESERLER

THIERRY PAQUOT

FRANÇOIS PÉPIN

VakıfBank Kùltür Yayınları: 0306
Felsefe: 028

LAROUSSE FELSEFE SÖZLÜĞÜ
KAVRAMLAR, FİLOZOFLAR VE ESERLER
THIERRY PAQUOT
FRANÇOIS PÉPIN

Özgün Adı
Larousse Dictionnaire de philosophie

Türkçesi
Selâmi Atakan Altınörs

Yayın Danışmanı
Ekrem Demirli

Proje Editörü ve Son Okuma
Merve Nur Yaman

Kapak Görseli ve Sayfa Uygulama
Faruk Özcan

Kapak Resmi
Objectless composition n° 65 (Still life)
Alexander Rodchenko

VakıfBank Kùltür Yayınları
İnkılapMahallesi
Dr. Adnan Büyükdeniz Caddesi
No:7/A1 – Kat 13,
Ümraniye 34768 İstanbul
Telefon: 0 216 285 9571
www.vbky.com.tr - info@vbky.com.tr
Sertifika No: 40141

© Vakıf Pazarlama San. ve Tic. A.Ş., 2024
© Larousse, 2015

ISBN 978-625-6647-30-5

Kitabın Türkçe yayın hakları aracılığı ile VakıfBank Kùltür Yayınları'na aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Baskı
İmak Ofset Basım Yayın A.Ş.
Akçaburgaz Mh. 137. Sk. No:12
34522 Esenyurt / İstanbul / Türkiye
Tel: +90 444 62 18
Sertifika No: 71320

1. Baskı: Haziran 2024

LAROUSSE FELSEFE SÖZLÜĞÜ

KAVRAMLAR,
FİLOZOFLAR VE ESERLER

THIERRY PAQUOT

FRANÇOIS PÉPIN

TÜRKÇESİ
SELÂMÎ ATAKAN ALTINÖRS

THIERRY PAQUOT

Paris Kentbilim Enstitüsü (Paris-XII) emekli öğretim üyesi ve Urbanisme dergisi editörü. *l'Art de la sieste* (Zulma, 1998) ve *Utopies et utopistes* (La Découverte, 2007), 40 civarındaki kitabından sadece ikisidir. *Dictionnaire des citations philosophiques* (Larousse, 2010) başlıklı kitaba katkıda bulunmuştur.

FRANÇOIS PÉPIN

Felsefe alanında doktora derecesine ve yüksek öğrenim kurumlarında ders verme yeterliliğine sahip hoca olarak Paris'teki Jean-Baptiste-Say Lisesi'nde ve Nanterre Üniversitesi'nde (Paris-X) ders vermektedir. Özellikle *Dissertation de philo* (Fayard, 2010) ve *Dictionnaire des citations philosophiques* (Larousse, 2010) başlıklı kitaplara katkıda bulunmuştur.

SELÂMÎ ATAKAN ALTINÖRS

Altınörs, Galatasaray Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü öğretim üyesidir. 50 *Soruda Dil Felsefesi, Dil Felsefesi Tartışmaları* gibi kitapları yanında Descartes, Leibniz, Rousseau, Renan, Bergson, Ricoeur, Lipovetsky, Humphrey gibi filozofların ve çağımız yazarlarının eserlerinden yapmış olduğu yirmiyi aşkın çevirisi mevcuttur.

İÇİNDEKİLER

Felsefe Yapmak Nedir?	11
Ödev Hazırlama Önerileri	15
Felsefe Tarihi	21
Kronolojik Köşe Taşları	37

FELSEFİ KAVRAMLAR

Adalet ve Hukuk	61
Ahlak	68
Akıl	74
Algı	79
Arzu	84
Başkası	89
Bilinç ve Bilinç Dışı	95
Canlı	100
Çalışma ve Teknik	105
Devlet	112
Dil ve yorum	120
Din	126
Doğruluk/Hakikat	132
Kanıtlama	139
Madde ve Zihin	145
Mutluluk	150
Mübadeleler	157
Ödev	163
Özgürlük	169
Özne	177
Sanat	182
Tarih	188
Teori ve Deneyim	196
Toplum	201
Varoluş ve zaman	208

FELSEFİ REFERANS NOKTALARI

Açıklamak-Anlamak	217
Analiz-Sentez	218
Aşkın-İçkin	218
Aynılık-Eşitlik-Farklılık	220
Benzerlik-Analoji	221
Biçimsel-Maddi	222
Cins-Tür-Birey	222
Dolaylı-Dolaysız	223
Fiil Hâlinde-Kuvve Hâlinde	224
İçgörüsül-Sevke Tabi	225
İdeal-Gerçek	226
İlke-Sonuç	227
İnanmak-Bilmek	228
Kandırmak-İkna Etmek	229
Kaynak-Temel	229
Mutlak-Görelî	230
Neden-Erek	231
Nesnel-Öznel	232
Olgusal Olarak-Hukuken	233
Özsel-İlineksel	234
Soyut-Somut	235
Teoride-Pratikte	236
Tümel-Genel-Tikel-Tekil	237
Yasal-Meşru	238
Yükümlülük-Zorundalık	239
Zorunsuz-Zorunlu-Mümkün	240

BÜYÜK FİLOZOFLAR

Alain	245
Anselmus (Aziz)	246
Arendt (Hannah)	248
Aristoteles	250
Augustinus (Aziz)	252
Aquínolu (Aziz) Thomas	255
Bachelard (Gaston)	256

Bacon (Francis)	258
Bergson (Henri)	260
Berkeley (George)	262
Bourdieu (Pierre)	264
Cicero	266
Comte (Auguste)	268
Condillac (Etienne Bonnot de)	270
Cournot (Antoine Augustin)	272
Deleuze (Gilles)	274
Descartes (René)	275
Diderot (Denis)	278
Durkheim (Emile)	281
Epiktetos	283
Epikuros	284
Foucault (Michel)	286
Freud (Sigmund)	288
Hegel (Georg Wilhelm Friedrich)	290
Heidegger (Martin)	292
Hobbes (Thomas)	294
Hume (David)	296
Husserl (Edmund)	298
İbn Rüşd	300
Kant (Immanuel)	302
Kierkegaard (Søren)	305
Leibniz (Gottfried Wilhelm)	307
Levinas (Emmanuel)	309
Lévi-Strauss (Claude)	311
Locke (John)	313
Lucretius	315
Machiavelli	317
Malebranche (Nicolas)	319
Marcus Aurelius	321
Marx (Karl)	323
Merleau-Ponty (Maurice)	325
Mill (John Stuart)	327
Montaigne (Michel de)	329
Montesquieu (Charles de)	331
Nietzsche (Friedrich)	333
Ockhamli William	335

Pascal (Blaise)	337
Platon	340
Plotinos	342
Popper (sir Karl Raimund)	344
Rousseau (Jean-Jacques)	346
Russell (sir Bertrand)	348
Sartre (Jean-Paul)	350
Schopenhauer (Arthur)	353
Seneca	355
Sextus Empiricus	356
Sokrates	359
Spinoza (Baruch)	361
Tocqueville (Alexis de)	363
Vico (Giambattista)	365
Voltaire	367
Wittgenstein (Ludwig)	369

FELSEFİ ESERLER

Sayfa Referans Tablosu ve Özetler	375
-----------------------------------	-----

Thierry Paquot Őu bölümleri kaleme aldı:

- *Felsefe yapmak nedir?*
- *Kronolojik köşe taşları*
- Felsefi kavramların bir kısmı*

François Ppin Őunları kaleme aldı:

- *dev hazırlama nerileri*
- *Felsefi kavramların bir kısmı*

*Larousse ansiklopedik koleksiyonundan alınan Felsefe Tarihi bölümü,
Thierry Paquot ve François Ppin tarafından gözden geirilmif,
geniŐletilmif ve güncellenmiŐtir.*

FELSEFE YAPMAK NEDİR?

Bir arkadaşınız size “filozofça davran!” öğüdü verirse, bu neredeyse sihirli formülle, paniğe kapılmamanın, sakın kalmanın, pıreyi deve yapmamanın yerinde olduğunu, her şeyin sonunda yoluna gireceğini ima eder. Gündelik yaşamda “filozof” sıfatı, derinlemesine düşünmeye zaman ayıran, olayları hem akılla anlaşılır kılmak üzere hem de bu olayları değerlendirmek veya etkilerini hafifletmek zorunluymuşçasına belirli bir mesafeden bakan kişiyi niteler. Aynı şekilde, toplu taşıma araçlarında veya kafelerde birilerinin şöyle dediğinin duyulduğu nadir değildir: “Benim felsefem şudur...”. Bununla kastedilen, kişinin kararını yönlendiren ve görüşünü destekleyen birtakım büyük ilkelere. Harcâlem olmakla birlikte bu iki örnek yine de eski Yunanlıların “felsefe”den anladıkları şeyle yeniden bağ kurar.

HAYRET ETMEK, SORGULAMAK

Gerçekten de felsefe en azından iki faaliyet içerir, birbiriyle bazen ilişkilendirebilen bazen de ayrı tutulan iki faaliyet: düşünme ve iyi yaşama. Platon *philomathia*’dan (veya “öğrenme arzusu”ndan) bahseder ve Akademi’deki öğrencilerini, anlamadıkları ve onları şaşkırtan şeyleri sorgulamaya davet eder; tıpkı kendilerini mütemadiyen sorgulamaya davet ettiği gibi. Hayret, soruları tetikler; bu sorular da her bir kimsenin hafızasında depolanmış tüm bilgilerin hem de şu ya da bu şey hakkında daha fazla bilgi edinmek için edinilmesi gereken bilgilerin harekete geçmesine hizmet eder.

Merak, kendini doymak bilmez bir şekilde açığa vurur. Çocuk daha en başta yetişkinlere durmadan sorular sorar: Niçin yağmur yağıyor? Gece nedir? Tanrı’ya inanmak şart mı? Felsefi yordam soru sormakla başlar. Yunanlar şöyle soruyordu: «Neden hiçlik değil de bir şey var?». 2500 yıldan daha uzun bir sürenin ardından, kesin bir yanıtla hâlâ sahip değiliz. Bu da felsefe yapmanın müşkülpesent bir güzergâhtan meydana geldiğini açıkça ortaya koyar. Aynı şekilde, düşüncenin aydınlığa götürmesi için aşılması gereken engelleri ısrarla vurgulayan Kierkegaard “yol, zor olandır” diyordu.

TEORİKLEŞTİRMEK, KAVRAMSALLAŞTIRMAK

O sırada felsefe yapmak için çocuğun yoksun olduğu şey, (“görüş, seyretme” anlamı taşıyan ve Yunanca *theôria*’dan gelen) “teori” diye adlandırılır. Bir soruyu ilginç bir şekilde formüle etmek ve ona kısmi yanıtlar getirmeye uğraşmak için metot, problematik, argümantasyon, kavramsallaştırma gibi entelektüel gereçlerle donanmak zorunludur. Felsefe bu bakımdan, bir çıraklık veya ustalaşma sürecini gerektirir; bizi, falan fenomene ilişkin kavrayışımızı, onları eleştirmek, tartışmak veya benimsemek üzere başka analizlerle karşı karşıya getirmeye teşvik etmesindeki gibi.

Muhakkak ki herkes tek başına derinlemesine düşünür ve seyre dalar, ama önceden dile getirilmiş görüşlerden hareketle düşünür. Fikirlerini daha da geliştirmek, daha ikna edici kılmak, tartışmaya sunmak üzere, onları başkalarının savunduğu, formüle ettiği, teklif ettiği fikirlere sürterek perdahlar. Tartışma fikir teatisini kolaylaştırır, bu da bir akıl yürütme dizgesi kurmaya götürür. Platon düşüncelerini iletmek için diyalogu kullanır, Aristoteles ise yürüyüş yaparken öğrencileriyle konuşur. Böylece düşünce kendini sergileyerek düşünce gelişir, fikir tartışması ve polemikle beslenir. Kendi formüllerinde donup katılmış bir filozof dogmatik görünecektir ve yok olup gidecektir. Tersine, düşünce, bilgi yolunda daha fazla ve daima ileriye yol aldığı ve teker teker gizemlere nüfuz ettiğinde canlı kalır.

BİLMEK, KENDİNİ BİLMEK

Filozof varoluşu bir anlamla süslüyorsa (Ne için yaşamalı? Ölmek nedir?) ve de (teorilerin ve felsefi sistemlerin tarihi çevresinde) kolektif bir bilgiyi hazırlıyorsa, felsefe de kendi hissesine, yazarlardan ve düşünce akımlarından (materyalizm, Marksizm, varoluşçuluk, vb.) hareketle veya farklı temalara göre (hukuk, etik, devlet, iktidar, şiddet, ırkçılık, vb.) göre araştırılıp öğrenilir. Fakat, felsefenin yaşaması için, felsefe yapmak şarttır. Oysa birçok lise öğrencisinin gözlemediği gibi, felsefe öğretimi, öğrencileri soru sormaya ve kendi kendilerini sorgulamaya cesaretlendirmek yerine, birtakım felsefi fikirlerin tarihine öncelik verir.

Saygı nedir? Kendimden bunca farklı olan ile nasıl yaşamalı? Medyaya inanamalı mı? Rap müzikte söylenen değerler nelerdir? Niye savaşlar var? Bilim ilerliyor mu? Arzu nedir? Bu sorular hiç de soyut değil; liselilerin hepsinin gündelik yaşamına ait. Öyleyse felsefe yapmak, dünyaya kulak kabartmaya, onunla diyaloga geçmeye, ona izafen kendini konumlandırmaya, onun gidişatına yeniden yön vermeye, onun geleceğini öncelemeye koyulmak ile aynı kapıya çıkar. Felsefe ancak

kullanılmazsa yıpranır! Onu koruyup kollamak ve yenilemek Őu iki asli faaliyete dayanır: Anlamadığımız Şeyleri akılla kavranılır kılmak ve kendi beklentilerimize uygun yaşamak. Felsefe her bir kişinin özlemini duyduğu, insanın kendisi ile baŐkaları, kendisi ile dŐnya arasındaki bu uyuma katkı sağlar.

ÖDEV HAZIRLAMA ÖNERİLERİ

Felsefe ödevi bir okul alıştırmasıdır, ama aynı zamanda organize bir refleksiyon inşa etmenin bir tarzıdır da. Ona yaklaşmanın en iyi yolu, onu metodik olarak bir felsefi problemi incelemenin bir biçimi gibi ele almaktır. Elbette gözetilmesi gereken bazı gelenekler vardır, ama ödev otantik bir felsefi değer taşıyan otantik ve bilgilendirici bir düşünce üretmeyi denediğinden, yazılması ve okunması çok daha ilginçtir. Bu nedenle, bundan sonraki tavsiyelerde, okul alıştırmalarını felsefi problemlerin doğru bir şekilde ele alınması yönünde bir araç hâline getirmeye çalışacağız.

GİRİŞ

İLK İŞ: FORMÜLASYON ÇALIŞMASI

Bir problematiğin formülasyonu, başka bir deyişle, sorulan sorudan hareketle, felsefi bir problemin açıklıkla hazırlanması, çoğu kez tedirgin edici ve bazen de korkutucu bir güçtür. Öncelikle bir yandan öznenin probleme doğrudan doğruya girmediğini ve bir formülasyon çalışması gerçekleştirmek gerektiğini, diğer yandansa bunun hiçbir esrarengiz şey taşımadığını hatırlamak gerekir. Aslında bir problem sadece, bir sorgulamanın ilginç güçlüğüdür; bir sorunda incelemeye değer olan konudur.

İFADENİN PROBLEMATİKLEŞTİRİLMESİ

İfadenin problematikleştirilmesi için iki yol olasıdır:

1) İlk olasılık, onları aşmaya çalışmak üzere bir çelişkiden (iki fikrin kesin karşıtlığı) ya da bir paradokstan (iki fikir arasındaki gerilim) hareket etmekten ibarettir. “İnsan kendi kendine yalan söyleyebilir mi?” gibi bir konuda, bu, öncelikle (hakikati bilen veya en azından öyle olduğunu zanneden) yalancının, yalanın (söz konusu hakikati bilmeyen veya en azından ondan saklanmaya çalışıldığını bilmesi gereken) mağduru ile aynı kişi olamayacağını altını çizerek kendine yalan söylemenin çelişkinin ortaya koymak demektir.

O hâlde, özellikle insan ruhunun tam tutarlılığı ve berraklığı varsayımını sorgulayarak bu çelişkinin hangi koşullar altında anlam ifade edebileceğini kendi-

mize sormalıyız: Her şeye rağmen, şüphelenilen bir şeyi günlük hayatta gizlemek mümkün değil midir? Örneğin, üzücü veya tahammül edilemez bir hakikati insanın kendinden gizlemesi mümkündür. O sırada, enformasyonun maskelendiği bilinçli bir düzey ile enformasyonun puslu bir şekilde mevcut bulunduğu daha derin bir düzey -bu mevcudiyeti ve de açıkça bilmek ile puslu bir şekilde bilmek arasındaki mesafeyi incelemek belirgin bir şekilde öznenin menfaatinedir- arasında ayırım yapmalıdır. Dersini bilen bir lise son sınıf öğrencisi o sırada, bilinç ile bilinç dışı arasındaki farklılık ve eklemleme problemini bulabilecektir. Bu şekilde, bir ifadenin analizi, sorulan soruda açık olması gerekmeyen kavramları kullanarak felsefi bir problemin formüle edilmesine yol açar.

2) Diğer bir olasılık, ikinci adımda onun karmaşıklığını göstermek üzere görünüşteki bir apaçıklıktan hareket etmekten ibarettir. Bu bazen, kimi konularda daha kolaydır. Örneğin, “kimim?” sorusunun apaçık cevabı “ben[im]”dir. Kanıt, sorgulama ve cevap verme eylemine zorunlu olarak kim olduğumuzu bilme izleniminin eşlik etmesi bakımından daha da büyüktür. Ama bu kimliği derinlemesine incelediğinizde, bunun pek çok sorgulamayı gündeme getirdiğini hemen fark edersiniz.

Her şeyden önce bu “ben”i net bir şekilde açıklayabilir miyiz: Bu, kimliklendirilebilir bir ideayı veya entiteyi, adlandırılabilir bir özü veya öz niteliği kapsıyor mu? Sonra, bir kalıcılığı var mı? Uğradığım değişimler “ben”in değiştiğini mi ima ediyor, yoksa sonunda aynı mı kalıyorum? Fakat bu, değişimlere rağmen içimde bir şeyin aynı kaldığı (kalıcı töz olarak ruhun aynılığı/kimliği) anlamına mı, yoksa psikolojik bir kimliği sürdürmek için yeterli olabilecek değişimin farkında olduğum anlamına mı gelir?

PLAN

Girişten sonra, bir plan oluşturmanın zamanı gelir. Bu, genellikle hassas görev için net bir yön vermeye yeterli olan birkaç felsefi refleksiyon ilkesine güvenmeniz yerinde olur; geri kalanı bir gelenek ve kişisel tercih meselesidir.

ARGÜMANTASYONA DAYALI VE AŞAMALI TARTIŞMA

Bir felsefi problem neticede organize bir tartışma olduğundan, gelişme bölümünün birçok tezle yüzleşmesi gerekir. Netleştirelim: Bir yan yana getirme (iki görüş birbiriyle hiç karşılaştırılmaksızın önce A sonra da B) değil, argümantasyona dayalı bir tartışma söz konusudur. Dahası, felsefi bir refleksiyon kendini ilerleyici bir şekilde gösterir, yani birçok aşamayı kateden bir düşünce hareketi sunar. O hâlde, gelişme bölümü, bir fikirden diğerine yol alarak tartışmayı derinleştirmeye çalışmalıdır.

Bu iki gereklilik çelişkili değildir. Şu yönetici fikri vermeye de imkân tanır- lar: Bir fikirden diğerine ilerleyişi organize eden bir düzen içinde (örneğin, daha apaçık olandan daha karmaşık veya paradoksal olana ilerleyerek), her bölümün farklı bir teze karşılık geldiği bir plan oluşturmak. Her durumda, sonraki bölümün önceki bölümün argümanlarıyla yüzleşmesi, onları aşmaya veya en azından tartış- maya çalışması gerekir. Genel bir uygulama önerisi şudur: Sonradan örtük bir an- lam ile (zihin kendini korumak için, bir enformasyonu bilinçten bilinç dışına iterek kendine yalan söyleyebilir) veya ikincil bir güçlük (kimlik/aynılık nüfuz edilmesi güç bir şeydir ve zamanın akışı içinde değişebilecektir) ile yüzleşmek üzere, çelişki- den (kendine yalan söylemek çelişkilidir, dolayısıyla imkânsızdır) veya görünüşteki apaçıklıktan (herkes kendi kimliğinin/aynılığının bilincindedir) yola çıkmak.

Ardından da üçüncü bir bölüm, ilk teze yeni argümanlarla birlikte tekrar dönmekten ya da diğer iki bölümün bir aşılmasını kuran üçüncü bir tezle, hatta başlangıçtaki problematiği yeniden tanımlamanın bir şekliyle yüzleşmekten mey- dana gelebilir.

KAVRAMLAR ARASINDAKİ BAĞLANTILARIN ÖNEMİ

Pratikte, örneğin, sanki bilinç dışının kendi iradesi varmış gibi bilince gerçekten ya- lan söyleyip söyleyemeyeceğini kendi kendimize sorarak, problemi derinleştirerek başka kavramlarla bağlantılar kurmaya çalışmak ilginçtir. Bilinç dışı süreçler (zih- ni korumak için can sıkıcı bir hakikati gömmek) bir amacı hedefleyebilir mi? Bu, Sartre'ın da ısrarla üzerinde durduğu, tam da Freud'taki sansür problemidir: Bilinç dışı sansür sonunda, bir tür kötü niyet, yani itiraf edilemez hakikatleri gizlemekten oluşan, bilinçli ama üstlenilmeyen bir edim değil midir?

Öyleyse asıl mesele, kendi kendine yalan söylemenin mümkün olup olmadı- ğını bilmek değil, operasyonları bizden kaçan gerçekten bilinçsiz bir eylem mi, yoksa maskelenmesi ve ahlaken kınanması gereken kurnazca bir sorumsuzluk biçimi mi ol- duğunu bilmektir. Bu durumda, söylemin ilerlemesiyle ortaya çıkan yeni fikir, bilinç dışı ve ahlaki sorumluluk arasındaki bağlantıyı kurar.

ARGÜMANTASYON

Sunulacak argümanların öneminin altını yukarıda zaten çizdik, ama argümantas- yon titizliği üzerinde ısrarla durmak gerekir: Her bölüm, tutarlı ve ayrıntılı bir akıl yürütmeye sağlamca desteklenmelidir. Her ne kadar önemli olan, kendini empoze eden öne sürülen şeye dair münferit bir haklılandırma çalışmasıysa da yine de ge- nel düzlemde bazı tavsiyeler verebiliriz.

MERKEZÎ KAVRAMLARI TANIMLAMAK

Her şeyden önce, merkezî kavramları tanımlamak ve onları belirginleştirmek yerinde olur. Hatırlayalım ki felsefede tanımlamak, sadece terimlerin anlamlarını netleştirmek değil, aynı zamanda ve özellikle onların işlevlerini veya menzillerini açıklamaktır. Örneğin, Freud'un bastırma kavramı, bilinçli bilginin bilinç dışına gömüldüğü ve bilinçli bilginin yokluğuna rağmen ona psikolojik bir mevcudiyet kazandırdığı (bilgi bende mevcut olmaya devam eder) süreci ifade eder. Fakat bastırılan bilgi, bir sansürle karşılaşırken kendini ("örtük anlam" ile rüyada, başka bir deyişle rüyanın söylemeye çalıştığı şeyde) açığa vurmaya çalışabilir ki bu da zihni, "kendine yalan"dan bahsetmeyi göz önünde bulundurmaya imkân veren bir çelişkiye düşürür.

Bu kavramsal çalışma iyi sonuçlandığında, olası bir aşmanın yollarını da gösterir. Bu durumda, üçüncü bir "Sartre'cı" bölüm, insanın kendine yalanının da sansür gibi (zihni zorlu bir hakikatten korumak gibi) bir işlevi ya da bir amacı varsa, bilinçten kaçamayacağını gösterebilir: Derinlerde bir yerde, neler döndüğünü biliriz. Bu durumdaysa, yalandan çok, hakikatin perdelenmesi vardır; bu nedenle, bilinçsiz bir mekanizmadan çok, sorunlarını ve seçimlerini üstlenmeyi reddeden bir vicdanın ahlaki zayıflığı söz konusudur.

FİKİRLERİN SIRALANIŞINA ÖZEN GÖSTERMELİ

Argümantasyon söz konusu olduğunda, fikirleri birbirine bağlamanın önemini vurgulamak da önemlidir: Bu, izole argümanları listelemekten ziyade tutarlı bir mantık, bir dizi iyi bağlanmış fikir veya Descartes'in deyimiyile "uzun bir gerekçeler zinciri" ortaya koyma meselesidir.

Böylece, Sartre'in argümanlarının sıralaması aşağıdaki gibi özetlenebilir ve bir bölümün programını oluştururken bu tür bir mantıksal sıralamayı hedeflemek iyi bir fikirdir: Freudyen sansürün bilinç dışı olduğu ve "id"i (bastırma tarafından oluşturulan bir yapı olarak bilinç dışı) beslediği varsayılır, ama hedefleri varmış gibi görünür ve sosyal dünyadaki belirli normların korunmasını sağlayan uyanık bir gözetici oluşum olarak sunulur, bu itibarla belirli bilinç özelliklerine sahip gibi görünür. O hâlde bilinç dışı ve süreçleri gerçekten bilinç dışı değildir, bu nedenle kendine yalan söylemek daha ziyade kötü niyetli bir eylemdir. Dolayısıyla muhtemel bir psişik mekanizmadan ziyade kınanabilir bir bahanedir.

ÖRNEKLERİN GÜZEL KULLANILMASI

Örnekler süregelen bu tartışmanın bir parçası olmalıdır, yani bir illüstrasyon ya da sadece özel bir nokta olmamalı, daha ziyade düşünceyi somuta sabitlemenin ya da ilginç bir vakayı genel bir pozisyonu savunmak için kullanmanın bir aracı olma-

lıdır. Böylece, kişinin kendisine yalan söylemesi kavramı, açıklığa kavuşturulmak ve tartışılmak üzere örneklendirilmeyi kesinlikle hak etmektedir. Bu nedenle, analiz edebilmek ve genel önemlerini gösterebilmek için örnek sayısını büyük ölçüde azaltmak iyi bir fikirdir. Her bölüm için bir örnek çoğu zaman yeterlidir. Birkaç aşamada ve farklı açılardan tartışılan bir yalanın tek bir örneği bile bütün ödev için uygun olabilir. Her durumda, önemli olan argümantasyon ve kavramsal analizdir.

ALINTILARIN DOĞRU KULLANIMI

Büyük filozofların fikirlerinin arkasına, hatta alıntılar yoluyla onların sözlerinin arkasına sığınmak çoğu zaman cazip gelir. Şayet bu, konuya sıkı sıkıya bağlı, canlı bir refleksiyon inşa etme imkânı sağlıyorsa, o zaman başkalarının düşüncelerine sapmak mükemmel bir yoldur. Fakat, onları alaka düzeyiyle kullanmak yerine filozofların bilgileriyle bir yere varmaya kendimizi koyduğumuzda, “otorite argümanı”na ve konudan uzaklaşma riskinden kaçınmak gerekir.

Alıntılarla ilgili olarak, örneğin onları bir tezin argümanının veya bir kavramın tanımının hizmetine koşarak konu hakkındaki refleksiyona entegre edilmesi gerekliliğinde ısrar etmelidir. Bu nedenle her alıntı yorumlanmalıdır ve işlenerek ondan istifade edilmelidir;ve o basit bir dekorasyon olarak kalmamalıdır. Bu nedenle, örneklerde olduğu gibi, onların da kalitelerine ve analizlerine öncelik tanımak üzere için sayılarını azaltacağız.

SONUÇ

Sonuç, adından da anlaşılacağı gibi, tartışmayı bitirmeye hizmet eder. Bu nedenle, muhtemelen ilerlemenin ana hatlarını hızlı bir şekilde hatırlatarak refleksiyonun sonunu kesin olarak sunmak gerekir. Nihai tezin de altı çizilmelidir. Bu bağlamda, sorulan sorunun net bir şekilde cevaplanması gerektiğini belirtmek gerekir. İhtiyatlı olmak gerektiğini zannederek kendimizi dizginlememeliyiz: Bu durumda incelelikli ama kesin bir sonucu tercih edeceğiz.

Öte yandan, bir “açılış” yapmaya çalışmanın da pek bir faydası yok. İyi bir soru, son bir süsleme olarak sunulmaktansa, girişte veya geliştirmede analiz edilirse daha ilginçtir. Ek olarak sonuç, sürecin ana hedeflerini açıklığa kavuşturmak için kullanılabilir: Zengin ama biraz beceriksiz, hatta kafa karıştırıcı bir kısım, net bir sonuca bağlayıcı izahla faydalı bir şekilde yeniden çerçevelenebilir.